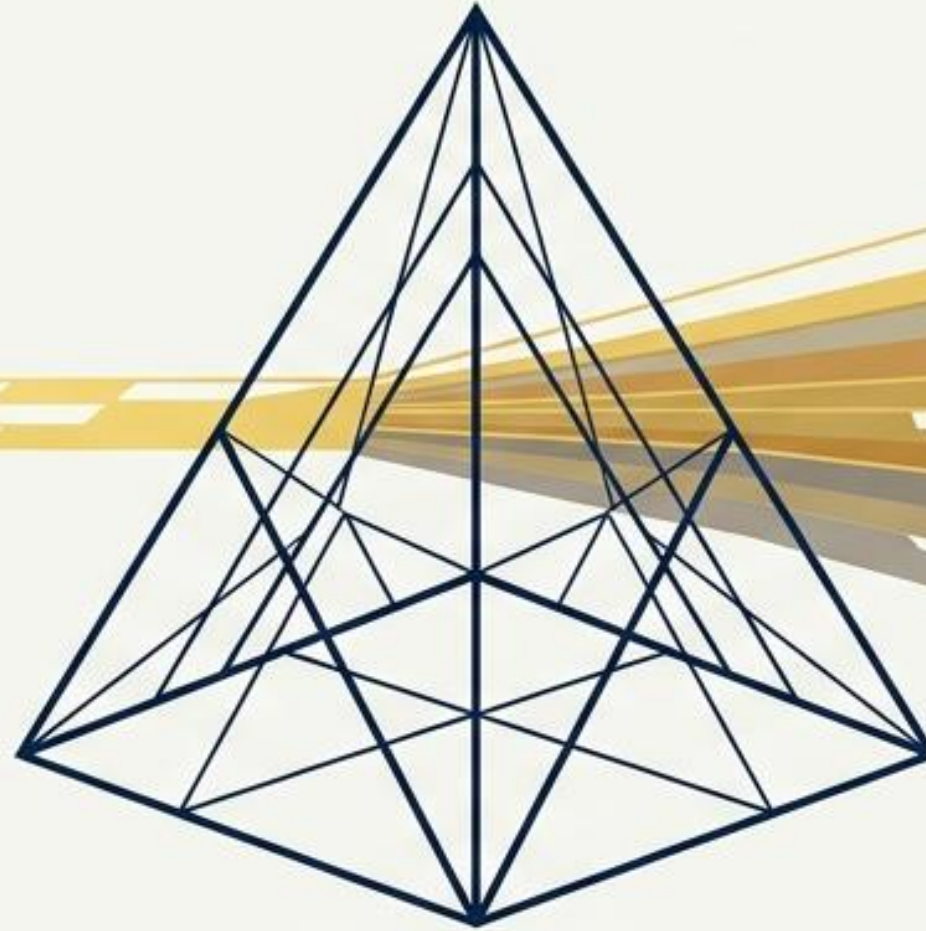

Hakikatin Prizması ve İlâhî Mizan

İçtihat, Mezhepler ve İnsanlığın Sosyolojik Tekâmülü

Risale-i Nur Külliyyatı, Yirmi Yedinci Söz'den Mülhem Bir Sentez

Risale-i Nur Külliyyatı, Yirmi Yedinci Söz'den Mülhem Bir Sentez

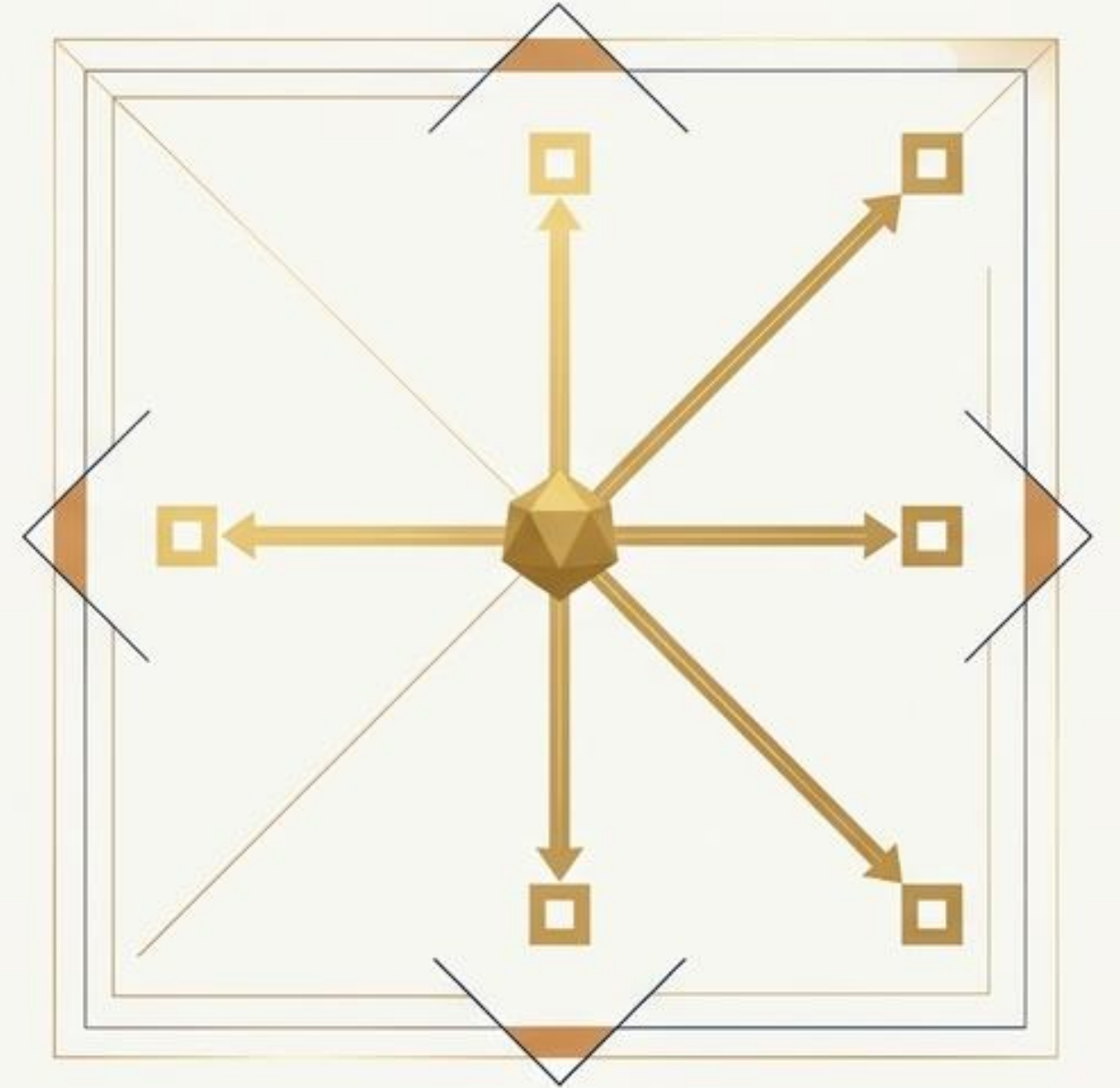
1. İctihat Kapısı Neden Kapalı?

Saf bir içtihat yapabilmek için gereken berraklık günümüzde neden kaybolmuştur?

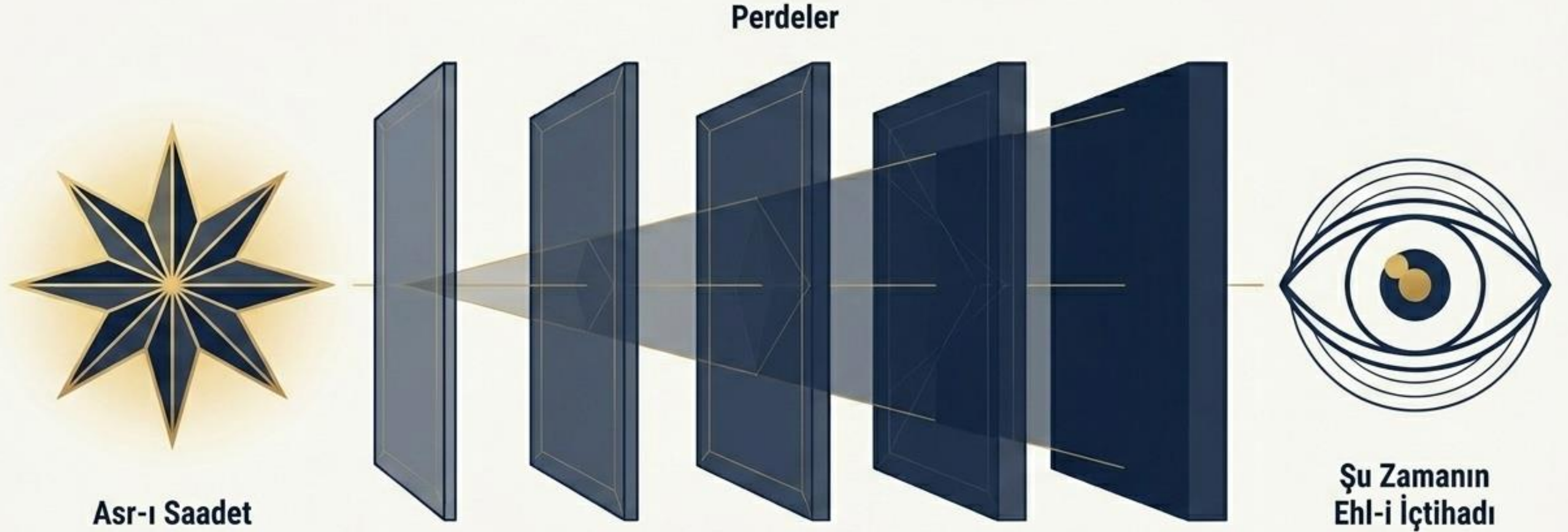

2. Hak Bir İken Mezhepler Neden Farklı?

Şeriat tek ve mutlak bir hakikat iken, nasıl oluyor da birbirine zıt gibi görünen farklı hükümler aynı anda "Hak" olabiliyor?

Altıncı Mâni: Zamansal ve Sosyolojik Mesafe

Selef-i sâlihîn, asr-ı nur olan Sahabe asrına yakın olduklarından "sâfî bir nur" alıp "hâlis bir içtihat" edebilirlerdi.

Modern İnsanın Durumu: Uzak Mesafe + Sayısız Perde. En açık bir hakikat harfi bile bu perdeler arkasından zorlukla seçilir.

Asr-ı Saadet'in Netliđi: Hak ve Bâtılın Ayrışması

Yalanın çirkinliği ve doğruluğun güzelliği o asırda o kadar net gösterilmiştir ki; küfürden çekinen sahabe, küfrün arkadaşı olan yalandan da aynı şiddetle kaçınmış, mutlak sıdka âşık olmuştur.

Ahırzamanın Bulanıklığı: Müzahrefat Dükkânı

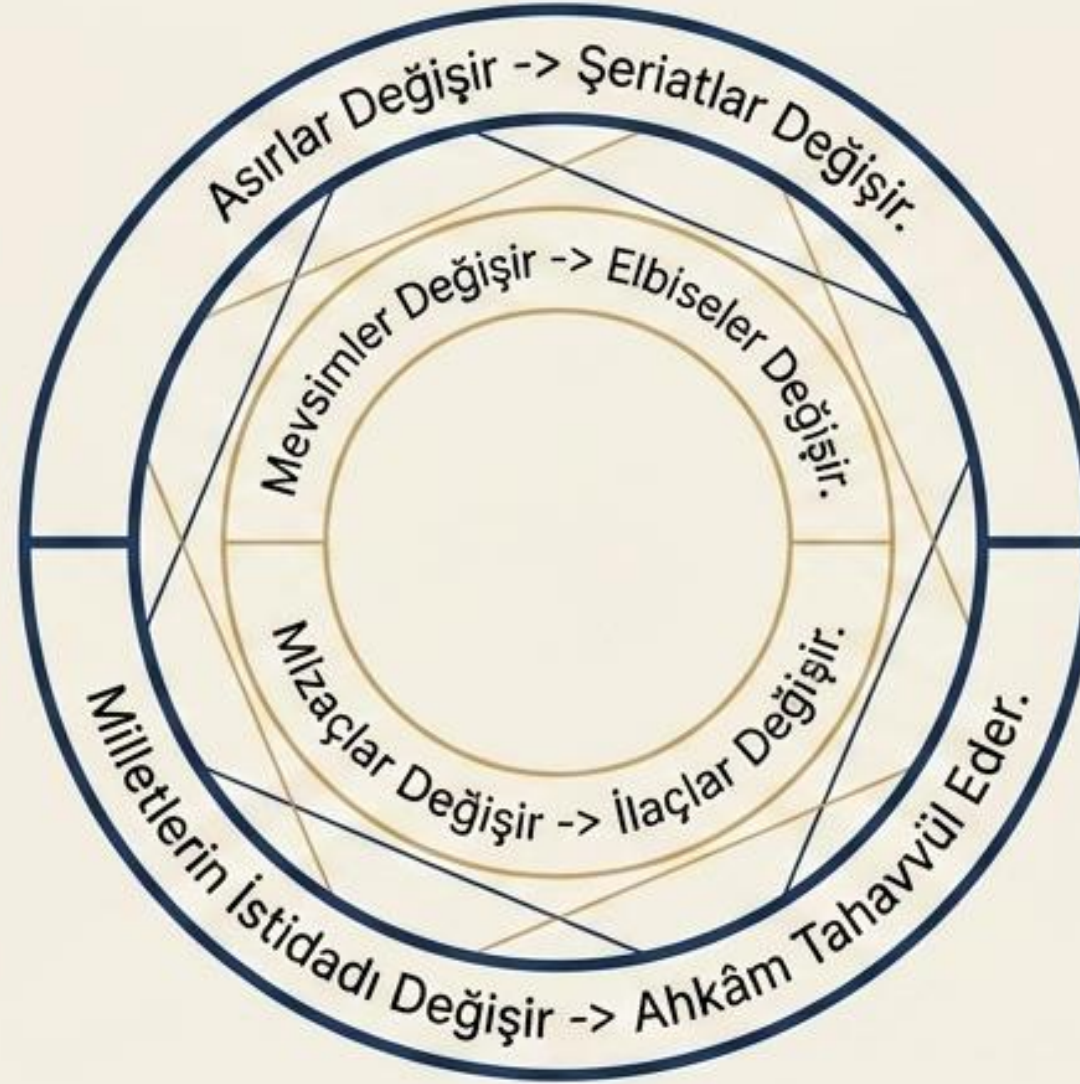
Sıdk ve Kizb arasındaki mesafe kapandı.

- Sosyolojik Daralma:** Doğruluk ve yalan omuz omuza vermiş, aradaki mesafe kısalmıştır.
- Siyaset ve Propaganda:** Yalancılık, siyasi manipülasyonlarla doğruluğa tercih edilebilir hale gelmiştir.
- Karışık Pazar:** En çirkin yalanlar ile hakikat pırlantaları aynı dükkânda, aynı fiyata satılmaktadır.

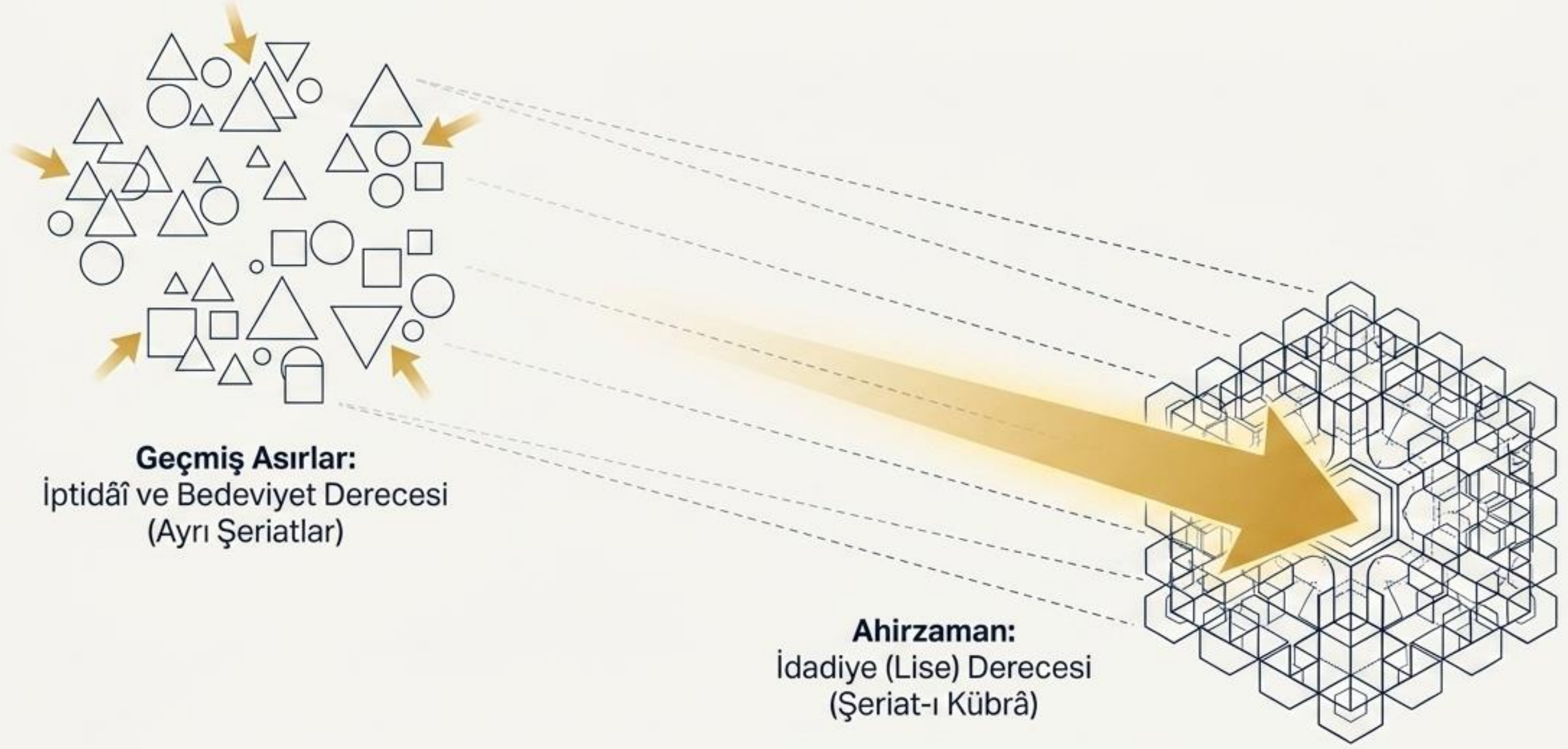
Sonuç: Bu bulanık pazarda, sırf dükkâncının (kendi aklımızın/toplumun) sözüne itimat edilerek "körü körüne" yeni içtihat yapılamaz.

İlâhî Ahkâmın Adaptasyon Döngüsü

Ahkâm-ı şer'iyenin teferruat kısmı ahvâl-i beşeriyeye bakar. O hâle göre gelir, tam isabetli bir 'ilaç' olur. İlâhî kanun statik değil, insanlığın sosyolojik bünyesine duyarlı bir şifa kaynağıdır.

İnsanlığın Eğitim Safhaları ve Şeriat-ı Kübrâ

Geçmiş Asırlar:
İptidâî ve Bedeviyet Derecesi
(Ayrı Şeriatlar)

Ahırzaman:
İdadiye (Lise) Derecesi
(Şeriat-ı Kübrâ)

Beşeriyet, çok inkılâplar ile tek bir ders alacak, tek bir muallimi dinleyecek seviyeye geldiğinden ayrı ayrı şeriatlara ihtiyaç kalmamıştır.

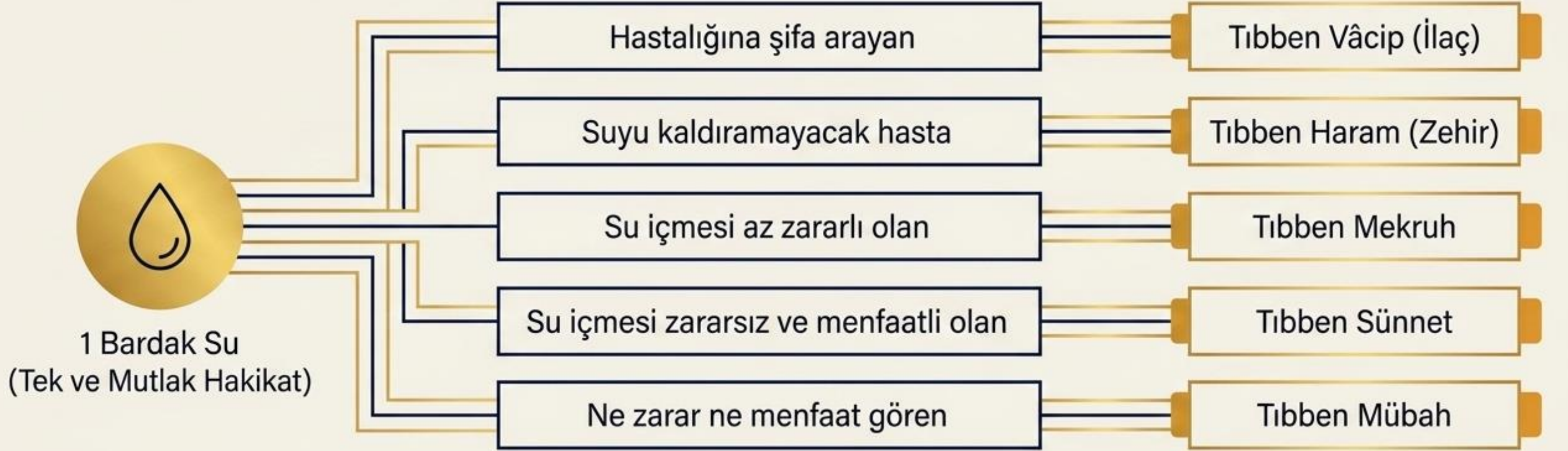
Neden Hâlâ Farklı Mezhepler Var?

“Tamamen bir seviyeye gelinmediğinden ve tek bir tarz-ı hayat-ı içtimaiyede gidilmediğinden, mezhepler taaddüt etmiştir.”

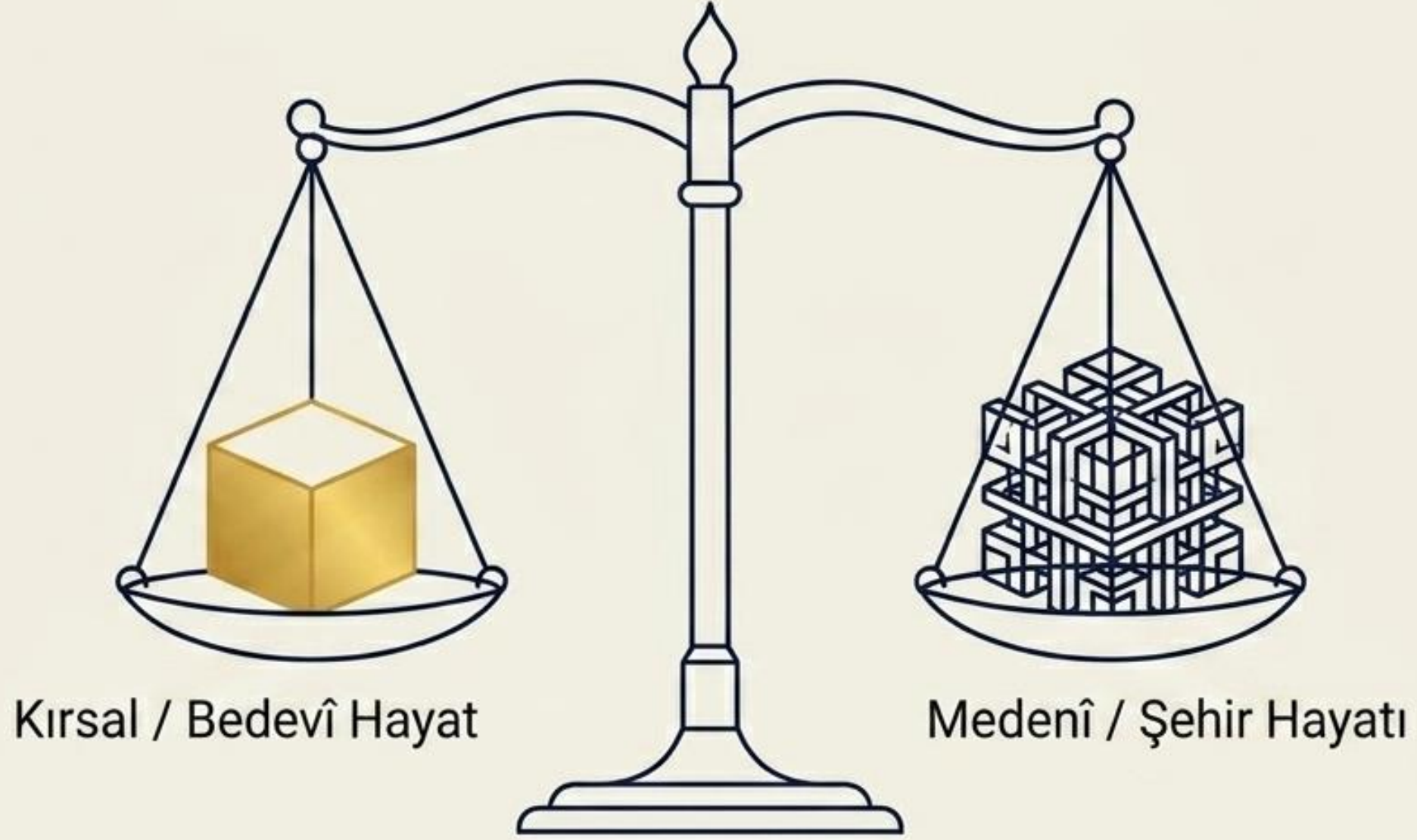
Eğer bütün insanlık bir üniversitenin talebeleri gibi tek bir hayat tarzına girseydi, mezhepler birleştirilebilirdi. Ancak dünyanın mevcut hâli buna müsaade etmez.

Hakikatin Taaddüdü: Su ve 5 Hasta Analojisi

İşte hak burada taaddüt etti. Beşi de haktır. 'Su yalnız ilaçtır, başka hükmü yoktur' denilemez. İlâhî ahkâm da, hikmet-i İlâhiye'nin sevkiyle ittiba edenlere göre değişir ve her biri 'Hak' olur.

Mezheplerin Sosyolojik Hikmeti

Mezhep farklılıkları rastgele ihtilaflar değildir. Her bir mezhep, belirli bir toplumsal yapının tabiatına ve manevî ihtiyaçlarına göre şekillenmiş kusursuz birer reçetedir.

İki Farklı Sosyolojik Profil: Şâfiî ve Hanefî

İmam-ı Şâfiî'ye İttiba Edenler

Hedef Demografi:

Köylülüğe, ameleliğe ve bedeviliğe daha yakın.

İçtimai Yapı:

Cemaati tek vücut yapacak sosyal hayat nâkıs. (Bireysel)

Hukuki Karakter:

Tecavüzata sert set çeken 'Azimet' odaklı.

İmam-ı Âzam'a İttiba Edenler

Hedef Demografi:

Medeniyete, şehirliliğe ve devlet yönetimine yatkın.

İçtimai Yapı:

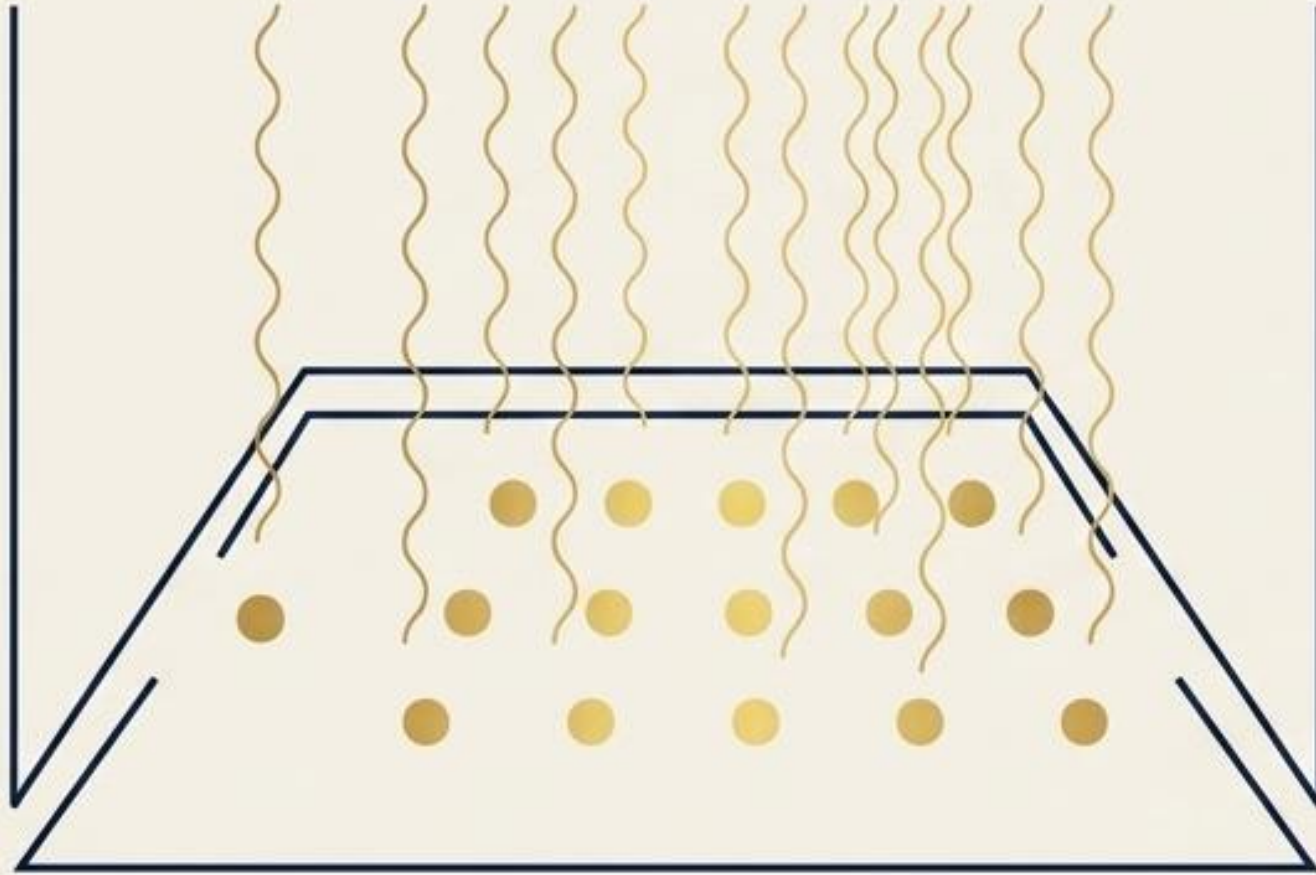
Cemaat bir şahıs hükmüne girer. (Kolektif)

Hukuki Karakter:

Vesveseden kurtaran 'Ruhsat' odaklı.

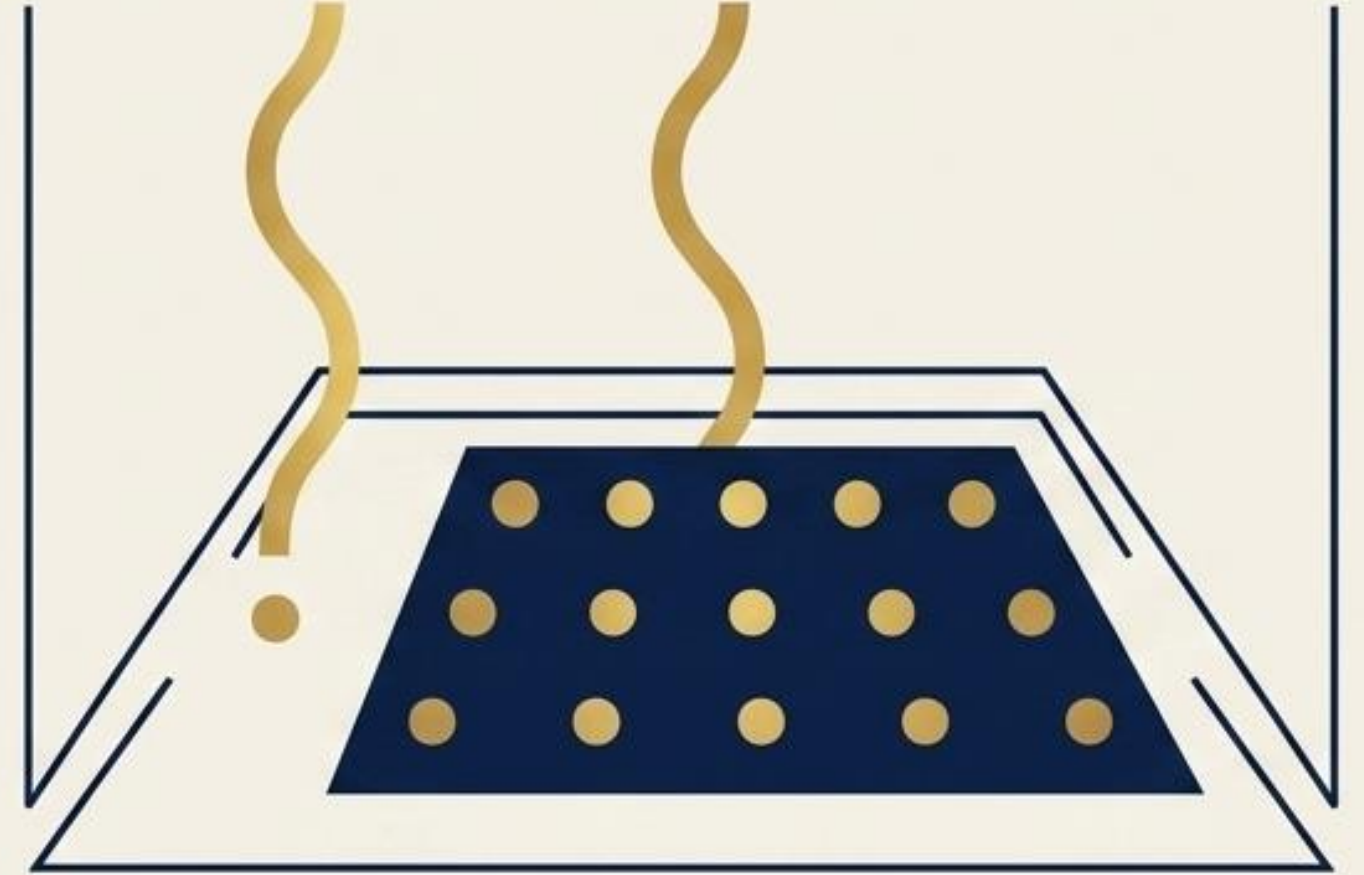
Vaka Analizi 1: İmam Arkasında Fâtiha Okumak

Şâfiî Yaklaşımı

Bireysellik ön plandadır. Her biri bizzat Kâdiü'l-Hâcât dergâhında kendi derdini söylemek ve hususi matlubunu istemek için Fatiha'yı bizzat okur. (Ayn-ı Hak)

Hanefî Yaklaşımı

Cemaat bir şahıs hükmüne girer. Bir tek adam (imam) umum namına söyler, umum kalben onu tasdik eder. Bu yüzden Fatiha okunmaz. (Mahz-ı Hikmet)

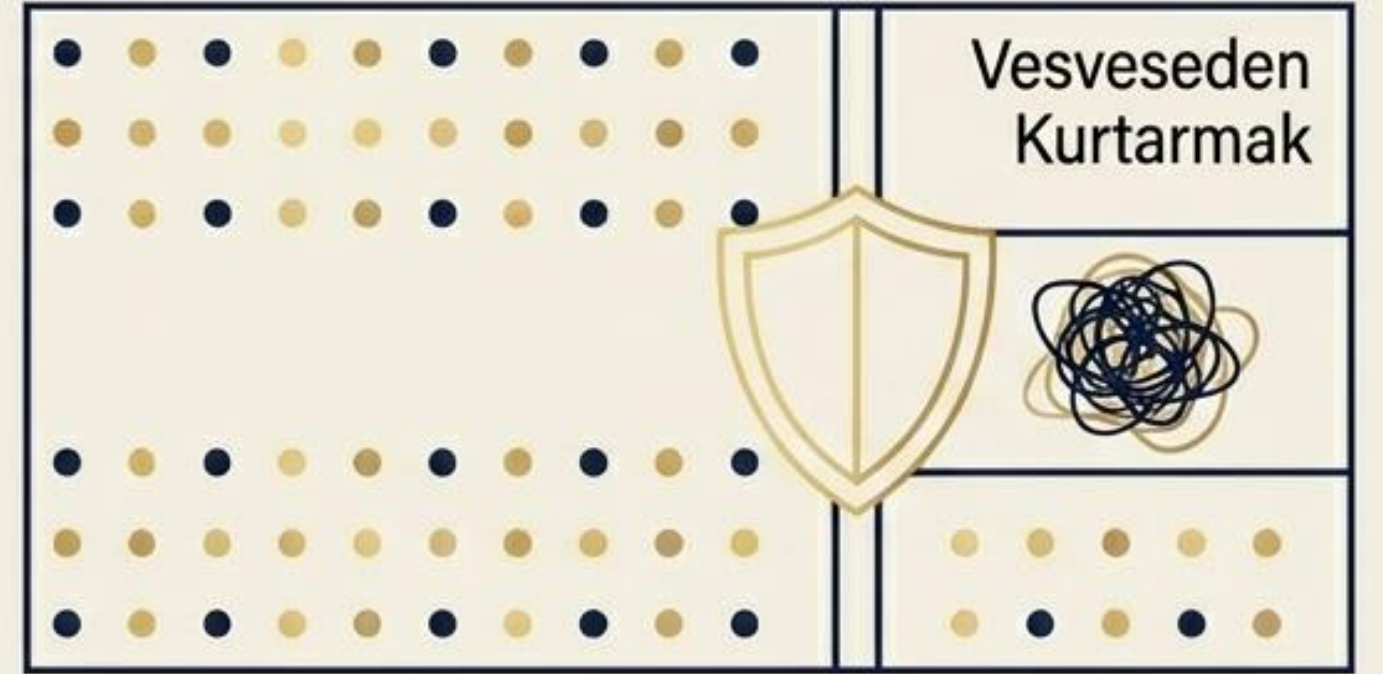
Vaka Analizi 2: Abdest ve Necaset Sınırları

Amele: Yabancı kadınlarla ve mülevves şeylerle temasa müptela. Nefsin tecavüz tehlikesi yüksek.

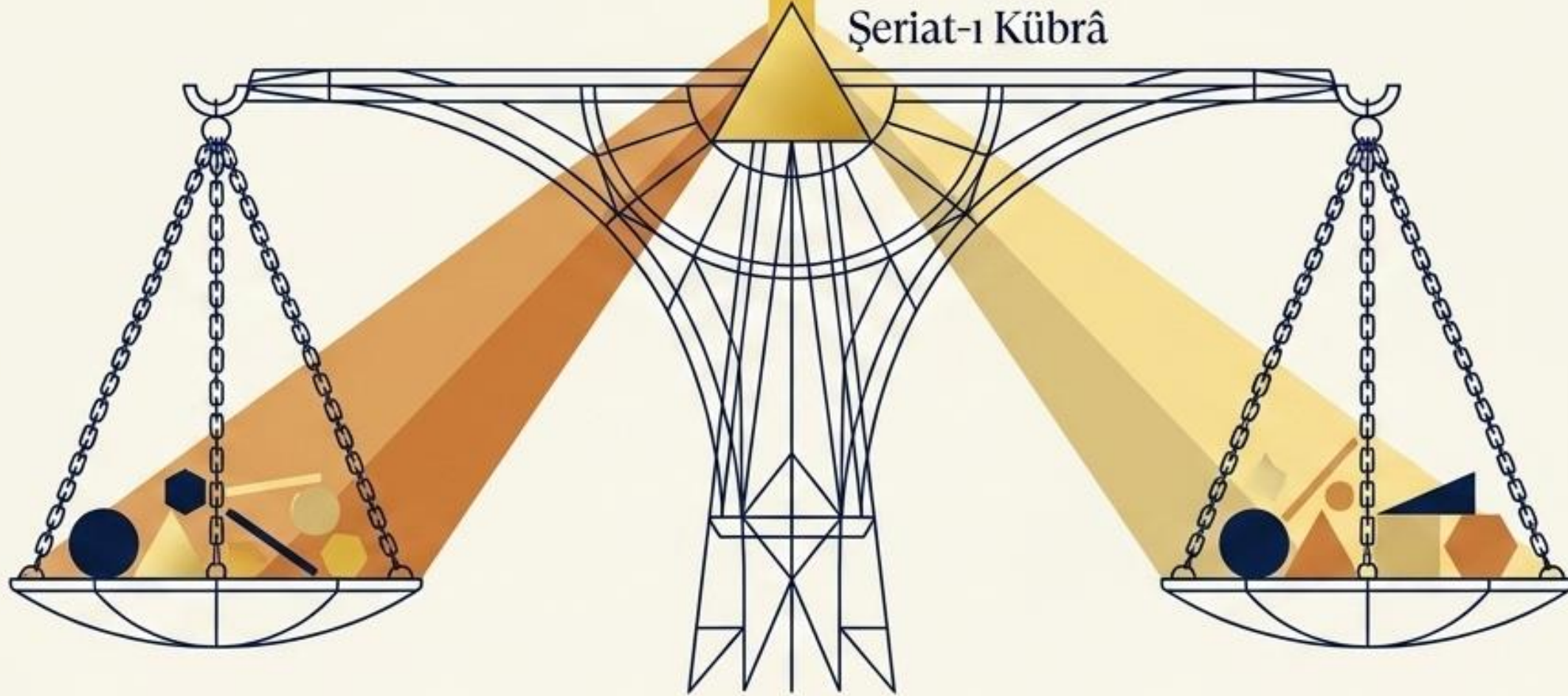
Şeriatın Seddi: "Kadına temasla abdestin bozulur, namazın iptal olur, bulaşma!" (Şiddet ve namazın iptal olur, bulaşma!" (Şiddet ve Azimet).

Efendi: Sosyal âdetleri gereği nezâfet-i medeniye kurallarına uyar. Kirli şeylere bulaşmaz.

Şeriatın Ruhsatı: "Elin dokunmuşsa abdestin bozulmaz. Bir dirhem kadar necaset affedilir." (Hafifletme ve Vesveseden Koruma).

Sentez: Mîzan-ı Şa'rânî ve İlahî Mimari

İçtihat kapısı bugün sosyolojik bulanıklık nedeniyle kapalıdır; ancak buna zaten ihtiyaç yoktur. Çünkü geçmişin büyük müçtehitleri, insanlığın tüm sosyolojik varyasyonlarını kapsayan o muazzam inuazzam hukuk ağını (Mezhepleri) zaten kurmuşlardır.

Mezheplerin çeşitliliği dinde bir kusur değil, beşeriyetin tüm renklerini 'Hak' dairesinde tutan kusursuz bir ilâhî mimari ve rahmettir.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bilgimiz yoktur.
Muhakkak ki Sen, ilmi ve hikmeti her şeyi kuşatan **Alîm-i Hakîmsin**.

(Bakara, 32)

Âmin. Bi-rahmetike yâ Erhamerrahimîn.